

JAMES JOYCE
TEY DEYÐU

Joyce fyrstu ferð á føroyskum

Fyri fyrstu ferð ber til at lesa ein tekst eftir heimsgitna írsku rit-høvundan James Joyce á føroyskum.

Joyce, sum var føddur í 1882, er fyrst og fremst kendur fyri tvey slóðbrótandi verk, skaldsøgurnar *Olysses* og *Finnegans Wake*. Millum hansara minni kendu bókur er søgusavnið *The Dubliners*, Dublinbúgvar. Tað er tann seinasta og longsta søgan í hesum savni, sum nú er útkomin í føroyskari týðing.

Tey deyðu, sum søgan eitur á føroyskum, sigur frá eini veitslu trettandakvöld í Dublin stutt fyri aldarskiptið. Lesarin fær eina dæmliga mynd av írskum vortskapi og gestabliðni. Men undir tí ytru gongdini fer ein annar leikur fram. Hesin leikur kemur til sjónar í tí myndarliga og evnisliga fjøltætti, sum eyðkennir frásøgnina og orðaskiftið í søguni — og tankarnar hjá høvuðspersóninum, Gabriel Conroy.

Evníð í søguni er tvídrátturin millum tað gamla, upprunaliga Írland og tað upplýsta mentunarrákið í Dublin um aldarskiptið. Hesin tvídráttur verður í søguni kynstrugt flættaður saman við øðrum mótsetningum — millum liv og deyða, varma og kulda, ovurhuga og høgva. Høvdururin viðger hesar mótsetningar við so hegnisligum sýmbolík og so finum málsligum musikaliteti, at henda søgan verður tald sum eitt meistara-

verk millum europeiskar stuttsegur í hesi öldin.

Søgan er ikki torlissin, og ein krevur ikki at hava serkunnleika fyri at kunna njóta hana. Hon átti at hóskað væl til undirvísing í hægri skúlunum — sum dømi um eitt skrivikynstur, riðandi á markinum millum realismu og impressionismu, sum var frammi um aldarskiptið.

Tað var ikki av tilvild, at amerikanski filmsmaðurin John Huston á gamalsaldrinum fekk hug at skapa ein film burtur úr hesi søgu. Úrslitið var meistaraferðin *The Dead*, seinasta bragdið hjá Huston. Filmurin er eitt dømi um, at tað kann bera til at endurgeva tað innara lívið í einum skaldaverki á lørifti. Um frumsýningina í Venesia í 1987 skrivaði *The Times*, at »fá listarfólk hava sagt farvæl við so tignarligum yndi sum John Marcellus Huston«.

Tað er Hanus Andreassen, sum hevur týtt *Tey deyðu* til føroyskt. Aftast í bókini er eitt stutt eftirmæli, sum Hanus eisini hevur skrivað. Utgevurari er tað nýggja forlagið Náttúran, og bókini er tann fyrsta í einum rað av úrmælingstekstum, týddum úr upprunamálinum, sum hetta forlag ætlar at geva út. Hestprent hevur havt prentingina um hendur. Bókin kostar 96 krónur.

Upplagið av hesi sjáldsomu bók er avmarkað.

Cantus Borealis syngur Messiah

Fyrstu ferð, at alt Händel's MESSIAH verður framført í Føroyum.

Komandi vikuskifti fer CANTUS BOREALIS at framføra oratoríð *Messiah* eftir G.F. Händel. Leygardagin 15. verður framført í Kommunuskúlauluni og sunnudagin 16. í Dómkirkjuni. Báðar dagar klokkan 16.00.

Graeme Rudd stjórnar

Tað er bretin Graeme Rudd, sum hetta skeiðið stjórnar Cantus Borealis. Kórið for undir at venja verkið um mánaðarskiptið januar/februar í ár, og vant hevur verið regluliga einferð um vikuna. Fleiri av sangarunum hava samstundis luttikið í øðrum sang- og tónleikartøkum, so tað hevur sum so ofta fyrr verið eitt samskipanarligt ódnartak at fáa hetta at bera til. 12 tónleikarar úr Føroya Symfoniorkestri eru við.

Royndir solistar úr Danmark

Tveir av solistunum eru komnir úr Danmark:

Kirsten Dolberg hevur nomið kirkjumusikalska diplomroynd við Vestjysk Musikkonservatorium. Hon hevur fingið privata

MESSIAH

1 Kommunsaluluni í Leygardagum 15. juni kl. 16.00
2 Dómkirkjuni 16. juni kl. 16.00

CANTUS BOREALIS

sangundarvísing í Aalborg, Stockholm og Mannheim. Hon hevur luttikið á meistaraskeiðum hjá Sena Jurinac, Nicolai Gedda, Irving Gage og Walther Berry. Hon byrjaði sum sangari í 1983, tá hon sang við í Jólaraoratoríum hjá Bach saman við symfoniorkestrinum í Aarhus. Høvdur síðani sungið í m.e. Händels *Messiah*, Judas Maccabæus og 9. symfoni Beethovens. Byrjaði at syngja opera í 1984 (Erda í »Rhingullinum«, eisini Erda í »Siegfried«, og fyrsta norna í »Götterdämmerung«). Kirsten er regluligur gestur í út- og

sjónvarpi. Í 1986 fekk hon Musikanmelderringens Musikpris.

John Laursen syngur tenor. Hann hevur lisið við Operaakademíi í Keymannahavn. Var síðani eitt lestrarár á »Conservatorio Di Santa Cecilia í Rom« og hevði sum lærara har Maestra Thea Carcavallo. Hann er royndur sum solistur í Oratorium og passiónum eftir Bach, Haydn og Händel. Var solistur í einari skrá við danskum sangum og romansum saman við symfoniorkestrinum í Aalborg í 1989. Í 1990 var hann Rinnuccio í operu Puccini »Gianni Schicchi« í konserthöllini í Tivoli. Hann hevur eisini sungið nógv í útvarpi og sjónvarpi og á plátum.

Hinir solistarnir eru limir úr kórinum: Kristina Burin, sopran, er svensk. Hon hevur útbúgving sum sanglærari og hevur starvast við Føroya Musikksskúla í 3 ár. Berghild Poulsen, sopran, er sjálv-lærd, men gekk tó til sangtímar hjá Marit Mordal í eini tvey ár. Kenneth McLeod og Graeme Rudd hava í mong ár starvast við Føroya Musikksskúla. Graeme hevur áður verið

leiðari hjá Cantus Borealis.

Religiøs frásøgn

Eitt oratorium sum *Messiah* er rættliga líkt operu. Her eru Overturur, ariur, resitativ og kór. Men oratoríð hevur ein meira religiøsan frásagnardám, og tað sjónleikarliga, vit kenna úr operuni, er ikki við.

Partar eru sungnir í Føroyum fyrr

Messiah er helst hitt mest kenda oratoríð yvirhevdur, eins og Händel er kendasti oratorí-tónasmiðurin. Partar eru sungnir í Føroyum fyrr: Seinast í seksti árunum sungu fólk í Havn nakrar partar undir leiðslu Peter Weiss'. Og í 70-unum sang kórið hjá Simini Nónklett meginpartin av verkinum. *Messiah* hevur meira enn hálvt-hundrað stykki, av teimum eru tjúgu fyri kór.

Framførsan varar í góðar 2 tímar. Forsøla av atgongumerkjum á kr. 60,- fer fram í kunningarstovuni í Havn frá týsdegnum 11. juni.

Kirsten Dolberg, sum fekk Musikanmeldernes musikpris í 1986

Cantus Borealis kórið (Mynd: Óli Rubeksem)